KULTUR STYRELSEN

24 Sjællandske
Sjællandske Medier
Dania 38
4700 Næstved

Radio- og tv-nævnet

8. maj 2012

Sagsnr.: 2012-00248

Ulrike Clade Christensen
Fuldmægtig, cand.jur.

ucc@kulturstyrelsen.dk
Direkte tlf.: 3373 3334

Klage over skjult reklame for Falck i nyhedsudsendelse sendt på 24 Sjællandske

Douglas Racher har ved e-mail af 17. januar 2012 klaget til Radio- og tv-nævnet med anbringende om skjult reklame for Falck i en nyhedsudsendelse sendt på kabel-tv-stationen 24 Sjællandske den 17. januar 2012.

Klager har anført følgende:

"…

Endnu engang anvender SN begrebet Falck Redder/paramediciner.

I aftenens udsendelser omtaler SN region sjællands situation vedrørende læge biler og anvendelse af Falck paramediciner. Jeg gør opmærksom på, at ca. en tredjedel af regionen dækkes af ambulanceredder/paramediciner m.m. fra Roskilde Brandvæsen – Roskilde Brandvæsnets ambulancetjeneste dækker bl.a. Roskilde Kommune, Lejre Kommune, Solrød Kommune, Greve Kommune og Køge kommune plus andre områder efter behov.

Endnu engang - begrebet er ikke Falckredder men ambulanceredder og jeg er sikker på, at ambulancemandskabet i Københavns Brandvæsen, Frederiksberg Brandvæsen, Samsø Redningskorps, og det Jyske ambulance virksomhed, Responce, som dækker en del af midt Jylland ikke ønsker at benævnes som falckredder. Ej heller de Tyske ambulancer, der støtter i sønderjylland

Er det her fejlagtig/dårlig journalistik eller andet, f eks. gratis reklame for Falck?

…"

Beskrivelse

24 Sjællandske har som bilag til høringssvar af 24. januar 2012 tilsendt Radio- og tv-nævnet en dvd med det påklagede nyhedsindslag sendt på 24 Sjællandske den 17. januar 2012.

Indslaget varer ca. 50 sekunder og indledes med følgende speak:

"Det er nu snart et år siden, at lægerne er blevet fjernet fra akutbilerne. I stedet for er bilerne nu bemandede med specialuddannede falckreddere, såkaldte paramedicinere. Da den beslutning blev truffet, vakte det en del bekymring."

Imens vises ambulancer og andre redningskøretøjer samt reddere, der er i indsats. På nogle af de viste biler kan der anes Falck's logo og firmanavnet Falck. Derefter vises en læge fra Slagelse sygehus, som udtaler sig om sagen.

Derefter følger visningen af en lægeambulance på tæt hold, hvor Falck's logo kan ses på bilens sideparti, og også navnet Falck kan læses et kort øjeblik.

Speakeren afslutter indslaget, men nævner ikke yderligere betegnelsen "falckredder".

I indslagets slutning vises flere reddere bagfra. På ryggen af deres orange-farvede uniformer står "Falck" skrevet med store hvide bogstaver.

24 Sjællandske har endvidere indsendt et uddrag af en nyhedsudsendelse sendt den 23. januar 2012, hvori speakeren oplyser følgende:

"Og så har vi en rettelse: I et indslag om paramedicinere sidste tirsdag omtalte vi dem som specialuddannede "falckreddere". Det er ikke korrekt. En del af paramedicinere er ansat i andre ambulancetjenester, derfor havde "ambulanceredder" været det korrekte udtryk."

Høring

24 Sjællandske

24 Sjællandske har i høringssvar af 24. januar 2012 anført følgende:

"…

Der er klaget over begrebet Falck-reddere er brugt i forbindelse med et nyhedsindslag om paramedicinere sendt på 24 Sjællandske den 17. januar 2012.01.23

Det kan oplyses, at der er tale om en fejl, samt at der er blevet bragt en rettelse så snart vi blev gjort opmærksom på fejlen. (Dokumentation på

vedlagte CD). Dette ville også have været fast praksis såfremt klageren havde valgt at rette direkte henvendelse til 24 Sjællandske.

Det kan endvidere oplyses, at der hverken er modtaget betaling eller modydelser fra Falck i forbindelse med indslaget. Der har heller ikke på noget tidspunkt været kontakt til Falck i forbindelse med tilblivelsen af indslaget.

Som det vil fremgå af indslaget er indholdet ikke rosende overfor Falck, men omhandler det pågående debat om hensigtsmæssigheden i brugen af paramedicinere.

…"

Dansk Sprognævn

Til sagens behandling har Radio- og tv-nævnet anmodet Dansk Sprognævn om at vurdere, hvorvidt betegnelsen "falckredder" i almindelighed opfattes som en generisk betegnelse for ambulancereddere.

Seniorforsker ved Dansk Sprognævn, Jørgen Schack, har ved e-mail af 16. marts 2012 oplyst følgende:

" …

Vi kan bekræfte at falckredder bruges hyppigere end ambulanceredder. I den store mediedatabase Infomedia forekommer ordet falckredder således i 605 artikler, mens ambulanceredder bruges i 72 artikler. (Søgningen er foretaget 14.3.2012. Der er søgt i kilden "landsdækkende dagblade" i perioden "seneste 5 år"). Antagelsen at falckredder er det hyppigst brugte af de to ord, bestyrkes af at falckredder er med som orddannelseseksempel i Nudansk Ordbog og som opslagsord og orddannelseseksempel i Den Danske Ordbog (onlineudgaven). Ordet ambulanceredder optræder ikke i de to ordbøger.

Antagelsen at falckredder også er det almindelige samlebegreb for ambulanceredder, er vanskeligere at dokumentere. Det forhold at kun falckredder er med i ordbøgerne, kunne tyde på at ordet har en vis udbredelse som generisk betegnelse: Varemærker og andre betegnelser som er knyttet til produkter eller tjenesteydelser fra bestemte virksomheder, kommer normalt kun med i ordbøger når de har en generisk brug ved siden af den ikkegeneriske: nescafé, rockwool osv.

(…)

Vi kan kun konstatere at det ikke er usandsynligt at falckredder har en vis udbredelse som generisk betegnelse (jf. vores redegørelse ovenfor).

…"

Radio- og tv-nævnets vurdering

Radio- og tv-nævnet har i henhold til § 44, nr. 1, i lov om radio- og fjernsynsvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 988 af 6. oktober 2011, på sit møde den 2. maj 2012 behandlet sagen og skal udtale:

Douglas Racher har ved e-mail af 17. januar 2012 klaget til Radio- og tv-nævnet med anbringende om skjult reklame for Falck i en nyhedsudsendelse sendt på kabel-tv-stationen 24 Sjællandske den 7. januar 2012. Klageren anfører, at udtrykket "falckredder" anvendes i en sammenhæng, hvor bemandingen af ambulancer i Region Sjælland omtales uagtet, at dele af Region Sjælland dækkes af andre redningstjenester.

Reklamer skal klart kunne identificeres som sådanne, således at de i indhold og præsentation adskiller sig fra ordinære programmer, jf. radio- og fjernsynslovens § 72 og § 3, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 338 af 16. april 2011 om reklamer og sponsorering m.v. i radio, fjernsyn og on-demand audiovisuelle medietjenester samt indgåelse af partnerskaber.

Endvidere følger det af § 73, stk. 1, i lov om radio- og fjernsynsvirksomhed, og § 4, stk. 1, i reklamebekendtgørelsen, at reklamer i fjernsyn kun må sendes i blokke, som skal placeres mellem programmerne.

Tv-reklamer, der udsendes i strid med reglerne, udgør såkaldt skjult reklame.

Skjult reklame defineres i artikel 1, litra j) i direktiv 2010/13/EU som følgende:

"præsentation i ord eller billeder af varer eller tjenesteydelser, en vareproducents eller tjenesteyders navn, varemærke eller virksomhed i programmer, når præsentationen fra medietjenesteudbyderens side er ment som reklame og vil kunne vildlede offentligheden med hensyn til sin art. En sådan præsentation anses navnlig for at være tilsigtet, når den foretages mod betaling eller anden modydelse"

For at udgøre skjult reklame skal fremhævelsen altså opfylde tre kumulative betingelser: Fremhævelsen skal være tilsigtet fra medietjenesteudbyderens side, den skal være ment som en reklame, og den vil kunne vildlede offentligheden med hensyn til sin art.

Da skjult reklame er tilsigtet, kan det i praksis være ret vanskeligt at skelne mellem skjult reklame og lovlige henvisninger til varer m.v.

Kommissionen har derfor i sin fortolkningsmeddelelse 2004/C 102/02 om visse aspekter ved bestemmelserne i direktivet om "fjernsyn uden grænser"[1] i forbindelse med tv-reklamer bestemt, at det er berettiget at anvende kriteriet "uberettiget fremhævelse" af en vare eller tjenesteydelse eller en virksomheds varemærke eller navn. Det urimelige kan bl.a. ligge i, at mærket eller den pågældende vare eller tjenesteydelse optræder gentagne gange eller fremhæves på en særlig måde. I den forbindelse skal der tages hensyn til det redaktionelle indhold i de udsendelser, disse elementer indsættes i. Hvis en vare f.eks. fremhæves uden berettigelse i forhold til udsendelsens redaktionelle indhold eller på grund af en påvirkning, som det redaktionelle indhold er blevet udsat for i kommercielt øjemed, kan dette indikere, at der foreligger skjult reklame.

Spørgsmålet er således, om der i det påklagede indslag er sket en fremhævelse af Falck, og om denne går ud over, hvad der kan anses for at være berettiget i forhold til programmets redaktionelle indhold og dermed har karakter af skjult reklame i strid med reglerne herom.

Nyhedsindslaget omhandler bemandingen i ambulancer i Region Sjælland. Betegnelsen ”specialuddannede falckreddere” anvendes én gang, og der forekommer ikke andre mundtlige henvisninger til redningstjenesten Falck. Endvidere vises tillige lægeambulancer, hvorpå Falcks logo og navn kan læses, ligesom der i indslagets slutning vises ambulancereddere bagfra, som bærer orangefarvede uniformer med påskriften ”Falck” i store hvide bogstaver.

24 Sjælland har i høringssvar af 24. januar 2012 oplyst, at der er tale om en fejl, samt at der er blevet bragt en rettelse så snart stationen blev gjort opmærksom på fejlen. Endvidere oplyser stationen, at der hverken er modtaget betaling eller modydelser fra Falck i forbindelse med indslaget, samt at indslagets indhold ikke er rosende overfor Falck, men alene omhandler den pågående debat om hensigtsmæssigheden i brugen af paramedicinere.

Radio- og tv-nævnets skal bemærke, at stationens vurdering af, at der ikke var belæg for anvendelsen af ordet ”falckredder” i den påklagede udsendelse, navnlig må ses i forhold til den evt. sproglig misvisende effekt af brugen af ordet ”falckredder” i den foreliggende sammenhæng. Efter Nævnets vurdering skal der derudover foretages en konkret vurdering af, hvor-

[1] Direktiv 89/552/EØF, som senere ændret ved direktiv 2010/13/EU om audiovisuelle medietjenester

vidt programmet som anført af klager indeholder skjult reklame for Falck i strid med reglerne herom.

Programmet indeholder som anført én gang anvendelsen af ordet "falck-redder", og derudover vises redningskøretøjer og personale fra Falck, således at både logoer og firmanavnet tydeligt kan ses på såvel køretøjer og uniformer.

Det fremgår endvidere af Dansk Sprognævns udtalelse i sagen, at "falck-redder" anvendes betydeligt hyppigere end udtrykket "ambulanceredder". Sprognævnet henviser desuden til, at antagelsen om, at "falckredder" er det hyppigst anvendte af de to ord, bestyrkes af, at "falckredder" er med som orddannelseseksempel i Nudansk Ordbog og som opslagsord og orddannelseseksempel i Den Danske Ordbog (onlineudgaven). Ordet "ambulanceredder" optræder derimod ikke i de to ordbøger.

Sprognævnet udtaler videre, at det er vanskeligt at dokumentere, hvorvidt "falckredder" tillige er det almindelige samlebegreb for ambulanceredder. Sprognævnet henviser imidlertid til, at det forhold, at kun "falckredder" er med i ordbøgerne, kunne tyde på, at ordet har en vis udbredelse som generisk betegnelse, idet varemærker og andre betegnelser som er knyttet til produkter eller tjenesteydelser fra bestemte virksomheder, normalt kun optages i ordbøger, når de har en generisk brug ved siden af den ikke-generiske som fx Nescafé, Rockwool m.v.

Samlet set er det Sprognævnets vurdering, at det ikke er usandsynligt, at begrebet "falckredder" har en vis udbredelse som generisk betegnelse.

I det påklagede indslag anvendes udover udtrykket "falckredder" også betegnelsen "paramedicinere", idet der er tale om en forklaring til seeren, der lyder: *"specialuddannede falckreddere, de såkaldte paramedicinere".* Herved reduceres fremhævelsen af ordet "falckredder" idet det derved tydeliggøres, at der menes paramedicinere generelt. Yderligere forekommer der ikke rosende omtale eller andre mundtlige fremhævelser af Falck udover den nævnte betegnelse én gang.

For så vidt angår de visuelle fremhævelser af Falck-køretøjer og -personale forekommer der ikke zoom eller lignende eksponeringer af logoer eller firmanavnet Falck, selv om disse kan genkendes tydeligt i flere tilfælde. Efter Nævnets vurdering indgår de omtalte visninger på en naturlig måde i gengivelsen af de omtalte redningskøretøjer og personalet i indsats, og der er derfor ikke tale om fremhævelser, som går ud over, hvad der må betegnes som relevant i et indslag som det foreliggende.

Eftersom det ifølge Sprognævnet ikke er usandsynligt, at begrebet "falck-redder" har en vis udbredelse som generisk betegnelse, er det tvivlsomt, hvorvidt der ved anvendelsen af udtrykket overhovedet kan være tale om en fremhævelse af Falck. Herefter, og ud fra en konkret vurdering af den form, hvori udtrykket samt visningerne af Falck-køretøjer og –personale indgår i indslaget, finder Radio- og tv-nævnet, at der ikke er tale om en uberettiget fremhævelse af Falck.

Nævnet finder således ikke, at nyhedsudsendelsen sendt på 24 Sjællandske indeholder skjult reklame for Falck i strid med radio- og fjernsynslovens § 72 og § 73, stk. 1, 1. pkt. og reklamebekendtgørelsens § 3, stk. 1, og § 4, stk. 1, 1. pkt.

Nævnet har noteret sig, at 24 Sjællandske på baggrund af nærværende klage har udsendt en rettelse, hvori seeren blev oplyst om, at "ambulance-redder" havde været det korrekte udtryk ved omtalen af paramedicinere i det påklagede indslag.

På baggrund af ovenstående har Radio- og tv-nævnet truffet følgende

AFGØRELSE:

Nyhedsudsendelsen sendt den 17. januar 2012 på 24 Sjællandske indeholder ikke skjult reklame for Falck i strid med § 72 og § 73, stk. 1, 1. pkt., i lov om radio og fjernsynsvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 988 af 6. oktober 2011, samt § 3, stk. 1, og § 4, stk. 1, 1. pkt., i bekendtgørelse nr. 338 af 16. april 2011 om reklamer og sponsorering m.v. i radio, fjernsyn og on-demand audiovisuelle medietjenester samt indgåelse af partnerskaber.

Christian Scherfig
formand

/Ulrike Clade Christensen
nævnssekretær

Kopi til:
Klager, Douglas Racher